

УКРАЇНСЬКИЙ ГОСПОДАРНИК

Проф. МИКОЛА ВЕЛИЧКІВСЬКИЙ

НАШІ ВТРАТИ

1958 р.

NEW YORK, U. S. A.

1958

diasporiana.org.ua

УКРАЇНСЬКИЙ ГОСПОДАРНИК

Проф. МИКОЛА ВЕЛИЧКІВСЬКИЙ

НАШІ ВТРАТИ

1958 р.

NEW YORK, U. S. A.

1958

Передмова від Видавництва

Великі й болючі втрати за останній 1958 рік понесла українська інтелігенція, що перебуває на чужині тут в Америці. Ми свідомі того, що відхід людей у вічність через смерть є природне явище і цьому лихові ми не можемо запобігти, але українська спільнота мусить не забувати і завжди пам'ятати, що недостача в рядах нашої інтелігенції дуже негативно відбивається на справах життя всієї нашої спільноти, коли вибувши ми не поповнимо новими фаховими силами.

Віддаючи належне світлій пам'яті тих, що одійшли від нас з коротенькою про них характеристикою, наше Видавництво випускає цю коротеньку працю виконану проф. М. Величківським під назвою „Наші втрати в 1958 році” в дуже обмеженій кількості примірників. Цією коротенькою брошурою Видавництво „Український Господарник” взяло на себе сміливість нагадати нашій спільноті про наші болючі втрати і разом з тим спонукати відповідні кола української громадськості на еміграції до посиленої праці по підготовленню української молоді, що заступатиме тих, що вже одійшли від нас.

В-во і Редакція „Український Господарник”

1958 р.

Адреса Видавництва:

THE UKRAINIAN ECONOMIST
92 So-Orange Avenue — Newark 3, N. J.

Наклад Університету Українознавства при НТШ в ЗДА.
200 примірників.

**Професор Доктор
ПОЛІКАРП ГЕРАСИМЕНКО**

* 25 липня 1900 р. — † 6 квітня 1958 р.

ПРОФЕСОР ДОКТОР ПОЛІКАРП ГЕРАСИМЕНКО

Блаженної памяти професор доктор Полікарп Герасименко народився в Одесі 25 липня 1900 р. Там же закінчив гімназію. Високошкільні студії розпочав в 1918 році в Українському Кам'янець-Подільському Університеті. Восени 1921 р. нелегально виємігрував через Галичину до Праги (Чехія). В Празі записався до Карлового Університету на Природничий факультет й 1925 р. на цьому ж університеті одержав титул доктора природничих наук.

В 1928 р. П. Герасименко для поглиблення своїх студій одержав Рокефелерівську стипендію й виїхав на рік до Англії. Повернувшись, працював аж до кінця другої світової війни як металург-дослідник у найбільшій чеській сталеварні „Шкода” в Пільзні. Одночасово викладав на Українському Вільному Університеті в Празі фізичну хемію. Виявив себе сумлінним педагогом.

В 1945-1948 рр. жив б. п. П. Герасименко в Німеччині, в Мюнхені. Був тут одним з організаторів Природничого факультету, самостійної високої школи.

В 1948 р. одна з найбільших в Англії сталевих компаній United Steel Co. в Шеффільді запрошує П. Герасименка через спеціально висланого до Мюнхену свого представника на працю як металурга-дослідника. П. Герасименко запрошення прийняв і працював в цій компанії до 1951 р.

В 1951 р. переїхав на постійний побут до Америки і оселився в Нью Йорку. Від 1952 р. працював як дослідник на металургійному відділі Нью Йоркського Університету. Згодом на цьому ж університеті був обраний професором і на цій праці застигла його смерть.

Покійному професорові д-рові П. Герасименкові належить понад сорок наукових праць, уприлюднених в наукових виданнях в Європі та Америці.

Як фахівець металург він здобув собі світове ім'я. Напр., один з відомих металургів чужинців оцінює працю бл. п. проф. П. Герасименка на полі йонічної теорії жижлів за найкращу, яка була зроблена на світі. Dr. P. Herasymenko, читаємо в "Research Review", — known for his extensive work in the physical chemistry of steel-making, the thermodynamics of alloy systems, gas-metal reactions, and special chemical analysis".

В останніх роках свого життя д-р П. Герасименко присвячувався випробовуванню одного зі своїх винаходів, а саме — нового способу виробництва титану. Одним з виявів творчих шукань д-ра П. Герасименка в ділянці металургії були його два патенти для виробу сталі та титану.

Проф. д-р П. Герасименко був довголітнім членом численних українських й чужинних фахово-наукових організацій: Наукового Т-ва ім. Шевченка, Т-ва Українських Інженерів, Faraday Society, London, The Iron and Steel Institute, London, American Institute of Mining, Metallurgical and Petroleum Engineers, American Society of Metals, Electrochemical Society, Sigma XI, та інших.

За „Вістями Українських Інженерів”, Нью Йорк, 1958 р., ч. 3-им подаємо неповний список фахових праць професора д-ра Полікарпа Герасименка:

Праці з ділянки фізичної хемії:

1. Investigations on solutions of manno-aluminates. Recueil des Travaux Chimiques des Pays-Bas, 1925, v. 44, p. 485.
2. Changes in overvoltage with the concentration of hydrions. Recueil des Travaux Chimiques des Pays-Bas, 1925, v. 44, p. 503.
3. Redukce uranylovych solí na kapkove kathode. Česnicke Listy, 1925, vol. 19, No. 5.

4. Die Reduktionspotentiale der Malein- und Fumarsäure an einer tropfenden Quecksilberelektrode. Zeitschrift fuer Elektrochemie, 1928, vol. 34, p. 74.
5. Wasserstoffüberspannung und Reduktion von Oxalsäure an Quecksilberkathoden. Zeitschrift fuer Electrochemie, 1928, vol. 34.
6. Maxima on the Current-Voltage Curves. The maxima on the polarisation curves of uranyl salt solutions. Transactions of the Faraday Society, 1928, vol. 24, p. 267.
7. Electroreduction of uranyl-salts by means of the mercury dropping cathode. Transactions of the Faraday Society, 1928, vol. 24, p. 272.
8. Maxima in polarization curves during electrolysis of mercury salts. (With J. Heyrovsky and K. Taneckivsky). Report of the 6th Congress of Czechoslovak Scientists, Physicians and Engineers in Prague (1928).
9. On the nature of Kucera's anomalies. Chem. Listy, vol. 23, p. 121, 1929.
10. The electrolysis of mercury salts solution with dropping and steady mercury cathodes. (With J. Heyrovsky and K. Taneckivsky). Transactions of the Faraday Society, 1929, vol. 25, p. 1-8.
11. Absorption phenomena taking place during the anodic oxidation of formic acid on platinum anodes. Ukrainian Chemical Journal, 1929, vol. 4, p. 439.
12. On the rate of formation of fumaric acid in molten malic acid. (With Z. Tyvonnuk). Collection of Czech. Chem. Communications, 1930, v. 2, p. 77.
13. Wasserstoffüberspannung und Adsorption der Ionen. (With I. Slendyk). Zeitschrift fuer physikalische Chemie, 1930, vol. 149-A, p. 123.
14. Electrochemical reports of the physico-chemical laboratory of the Ukrainian pedagogic Institute in Prague. 38, 1930.
15. On the technique of polarographic measurements. A criticism of Mr. Lloyd's paper. Trans. Faraday Soc. 1930, vol. 27, p. 203.
16. Wasserstoffüberspannung an Quecksilber Kathoden in Gegenwart kleiner Mengen von Platinmetallen. (With I. Slendyk). Zeitschrift fuer physikalische Chemie, 1932, vol. 162-A, p. 223.
17. The Catalysis of the electro deposition of hydrogen due to the presence of platinum metals at the mercury cathode. (With I.

Slendyk). Collection of Czech. Chem. Communications, 1933, vol. 5, p. 479.

18. Lowering of the hydrogen overpotential by some organic substances. (With I. Slendyk). Collection of Czech. Chem. Communications, 1934, vol. 6, p. 204.

19. Reduction potentials of fumaric and maleic acids at the mercury dropping cathode. Collection of Czech. Chem. Communications, 1937, vol. 9.

Металургійні праці:

1. Relation existant entre la constitution de quelques alliages au chrome et leur vitesse de dissolution dans l'acide chlorhydrique. Chimie et Industrie, 1932.

2. Über die analytische Bestimmung des Eisenoxyduls im flüssigen Stahl nach Herty. Stahl und Eisen, 1933, vol. 53, p. 381.

3. Molecular compounds in liquid steel and their influence on the deoxidation equilibria. Collection of Czechoslovak Chem. Communications, 1933, v. 5, p. 331.

4. Some problems of the physical chemistry of steel making. (Carbon oxygen reaction; equilibria between slag and steel in acid open-hearth furnaces; gas evolution in steel during solidification; oxygen content in liquid steel in acid open-hearth and basic electric furnaces). Trans. American Foundrymen's Association, December 1934, p. 21.

5. Note on the determination of the austenitic grain size by preferential oxidation. Metal Progress, September, 1936.

6. Electrochemical theory of slag-metal equilibria. Part I. Reactions of manganese and silicon in the acid open-hearth furnace. Part II. Reactions of chromium in the acid open-hearth furnace. Transactions of the Faraday Society, 1938, vol. 34, p. 1245.

7. Mangangeleichgewichte bei der Stahlerzeugung vom Standpunkte der elektrochemischen Theorie. Archiv fuer das Eisenhuttenwesen, 1934/40, vol. 18, p. 369.

8. Wasserstoffgleichgewichte bei der Stahlerzeugung. A new method of sampling liquid steel for the determination of hydrogen. Hydrogen content of open hearth and basic electric steel. Hydrogen content of slags. Theory of hydrogen equilibria in open-hearth furnaces. The be-

havior of hydrogen during solidification and cooling of steel. Archiv fuer das Eisenhuttenwesen, 1940-41, vol. 14, p. 100.

9. Fremdionenwirkungen auf die Gleichgewichte zwischen Stahl und fluessigen Schlacken. Zeitschrift fuer Elektrochemie, 1941, vol. 47, p. 588.

10. Einfluss von Chrom auf die magnetischen Eigenschaften niedriglegierten Stahles. Skoda Mitteilungen, 1943, vol. 15, p. 81.

11. Influence of carbon on the equilibria between steel and slag in the acid open-hearth furnace. Journal of the Iron and Steel Institute, 1947, vol. 157, p. 515.

12. Ionic theory of slag-metal equilibria. Part I. The derivation of fundamental relationships. Journal of the Iron and Steel Institute, 1950, vol. 166, p. 169.

13. Ionic theory of slag-metal equilibria. Part II. Application to practical problems of steel making. Journal of the Iron and Steel Institute, 1950, vol. 166, p. 289.

14. Ionic theory of slag-metal equilibria, Part III. Application to phosphorus reactions in basic open-hearth furnace. To be published in the Journal of the Iron and Steel Institute.

15. Oxygen equilibria and carbon oxygen reaction in steel making. Oxygen Symposium of the AIME, February, 1952 meeting.

16. Control of sulphur in basic open-hearth furnace. Paper submitted for publication in the Journal of Metals, AIME.

17. Thermodynamic properties of Alpha-Ag-Cd and Au-Cd alloys. Phys. Rev. 1955, vol. 99, p. 614.

18. Thermodynamic properties of solid solutions (1) vapour pressures of Cd over d-Ag-Cd alloys. Acta Metallurgica, 1956.

19. Equilibria between titanium metal and solution of titanium dichloride in fused sodium chloride. (With J. Komarek). J. Electro-chem. Soc., April 1958.

20. Equilibria between titanium metal and solutions titanium dichloride in fused magnesium chloride. (With J. Komarek). J. Electro-chem. Soc., April 1958.

21. Beneficiation of iron ores high in phosphorus and sulphur, paper presented at the AIME Convention in New York, 1958. (With A. Stuart).

Д-р П. Герасименко був видатним фахівцем в галузі металургії і науковцем, що залишив у своїм фаху тривалі сліди. Це була людина, що самотужки, перебуваючи з юнацьких років на еміграції, досягла наукових висот. При тім не було в ньому й крихти самохвалства. Навпаки, він був на диво скромною людиною, як і належить зрештою справжньому вченому.

Але присвячуючись науці, сл. п. П. Герасименко був рівночасно і великим українським патріотом, активним працівником на полі громадському і політичному.

З молодих років він був національно-свідомим українцем. В національній українській справі д-р П. Герасименко не йшов ні на які компроміси, й від своїх національних переконань за жадних обставин і ніколи не відступав. Так, наприклад, коли в 1925 р. під час урочистої докторської промоції на Карловому Університеті П. Герасименко мав одержати диплом, в якому було зазначено, що П. Герасименко родився в Одесі, Росія, він диплому не прийняв, заявивши ректорові університету, що прийме цей диплом тоді лише, коли в ньому слово „Росія” буде замінене словом „Україна”. Перед такою моральною поставою молодого українця ректор університету уступив і П. Герасименко отримав свій докторський диплом, в якому зазначено, що П. Герасименко народився в Україні.

Покійний належав до провідних членів ОУН (групи полк. А. Мельника), але після другої світової війни з ОУН розірвав, вважаючи, що провід Організації відійшов зі зasadничих позицій українського націоналізму. В роках 1942-3 був д-р П. Герасименко Головою Культурно-Наукового Видавництва в Празі (аж до його закриття Гештапом). В Мюнхені в роках 1947-49 д-р П. Герасименко очолював Т-во Українських Політичних Вязнів.

Д-р П. Герасименко зазнав й політичних репресій. Арештований Гештапом з початком 1944 р. — під час репресійної протинаціоналістичної німецької акції —

майже цілий рік просидів у вязниці на Панкраці в Празі. У травні 1945 р. був арештований чеськими комуністами в Пільзні і перебув в комуністичній вязниці біля трьох місяців.

Помер сл. п. професор доктор П. Герасименко цілком несподівано. В суботу 5-го квітня ще відвідав з дружиною знайомих, а перед 6 год. ранку наступного дня трапився з ним серцевий удар. Прикладані лікарі могли сконстатувати лише смерть д-ра Полікарпа.

Одійшла від нас у вічність чесна і порядна людина, відомий вчений Полікарп Герасименко.

Похований професор доктор Полікарп Герасименко на українському православному кладовищі в Бавнд Брук біля Нью Йорку.

Після своєї смерти д-р П. Герасименко залишив дружину Ганну.

Вічна пам'ять великому українському вченому і патріотові професорові докторові Полікарпові Герасименкові.

ПАВЛО ГРИЦАК

* 25 червня 1925 р. — † 2 квітня 1958 р.

ПАВЛО ГРИЦАК

Друга велика і невідожалувана наша втрата — це передчасна смерть Павла Грицака, що сталася 2 квітня 1958 року на 33 році його життя, фотокартку якого тут подаємо.

Але перед тим як описати життя й працю покійного Павла Грицака, ми хочемо дуже коротко зупинитися на ознайомленні з родиною покійного, в якій покійний отримав правдиве національно-патріотичне виховання. Батько покійного Павла, д-р Євген Грицак гімназію закінчив в Тернополі, а університетські студії на Львівському університеті на філософічному факультеті. Докторат склав в Краківському університеті. Від 1913 року учителював в мужеській державній гімназії в м. Перешиблі. В 1915 році, коли московські війська захопили Галичину, д-р Євген Грицак, як небезпечний для московського окупанта український націоналіст, був вивезений до Росії. Під час революції повернувся до Києва і приймав активну участь в національно-культурному русі новонародженого життя українського народу.

За Української Державності був викладачем в українській державній гімназії Кирило-Методіївського Братства, де були в той час скупчені наші найкращі педагогічні сили як Дурдуківський, Сфремов, Дорошкевич і інші. Після окупації Українських Земель московською владою д-р Є. Грицак працював до 1922 року в школі на Поділлі в Гайсинському повіті, а в 1922 році повернувся до Галичини. З січня 1923 року працював аж до останньої війни на своїому старому місці — в гімназії в Перешиблі. В 1940-1944 рр. працював в гімназії в Ярославі.

Крім педагогічної праці батько Павла д-р Є. Грицак займався науковою працею. Видав два словники — „Українсько-польський” і „Польсько-український”. Описав шкільництво — „Під червоною владою”, написав „Українську граматику”. Писав рецензії на ріжні видання і підручники, різні розвідки й статті. Брав участь в З'їзді славістів у Варшаві в 1934 році. Перед нами лежить фотостат рідкої сьогодні і дуже мало відомої й надзвичайно цінної статті д-ра Є. Грицака під назвою „Вплив Церкви і релігії на українську мову” (студія з ділянки української лексикографії). Ця цінна синтетична студія на згадану тему нашого мовознавця була надрукована в Recueil des Communications II-го Міжнародного З'їзду славістів у Варшаві в 1934 р. Сумний кінець був д-ра Є. Грицака. Під час перебування всієї родини п-ва Грицак на Словаччині в таборі „Оремлаз”, 23 жовтня 1944 року група комуністичних партизанів відвідала табір, де була родина Грицак і забрала 4-х мужчин, між ними і д-ра Є. Грицака. Від того часу про д-ра Є. Грицака більше ніхто нігде й не чув. Очевидно цей чесний і сумлінний робітник на полі науки згинув з рук комуністичних партизанів. Отже з дуже скupo наведеного видно, що батько покійного Павла був дуже цінною людиною й не змарнував свого життя, хоча й приходилося йому працювати в дуже несприятливі часи нашого національного життя. Тепер ми дуже коротенько торкнемося й життя матері покійного Павла.

Мати Павла, Людмила, дівоче прізвище Добржанска, народилась в селі Угринові, Луцького повіту (Волинь). Була за народню вчительку в селах на рідній Волині. Від 1915 року мешкала в Києві, як біженка, бо на терені її вчительської праці весь час переходили воєнні бої. В Києві вступила на студії до Київського Державного Університету на історично-філологічний факультет. В листопаді 1919 року одружилась з д-ром Є. Грицаком.

Тут ми подали короткий життєпис батьків покійного Павла Грицака й як бачимо, що покійний Павло був ди-

тиною високо-культурної й національно свідомої родини, що могла й прищепила своїй дитині любов до рідного краю, та любов до наукової праці.

Покійний Павло Грицак народився 25 червня 1925 року в Перемишлі (Галичина) й був третьою і наймолодшою в родині дитиною. До народної школи ходив в Перемишлі -- 1931-1937 рр. До гімназії ходив від 1937 р. до 1940 в Перемишлі, а від 1940 до 1943 р. в Ярославі, де і здав матуру в 1943 р.

Вже з малку мав велике заінтересовання до книжки. Дуже добре вчився, а найбільше любив історію й літературу. Ще, як учень народної школи, виголосив реферат про патрона школи Маркіяна Шашкевича. В нижчих класах гімназії вже умів написати рецензію на різні дитячі книжечки. Вже в Ярославі в 6-ій класі гімназії належав до редакції шкільної газети „Вперед” і писав редакційні статті. Давав лекції з української мови, латини, німецької мови. Помагав виробляти завдання своїм відстаючим товарищам.

В 1943 служив в Українській Дивізії -- „Галичина”. Брав участь в битві під Бродами і в липні місяці 1944 року попав до більшевицького полону. Після повороту з полону, в Мюнхені скінчив філософічний факультет на Українському Вільному Університеті в 1949 році. Рівночасно студіював історію на німецькому університеті.

По приїзді до З. Д. Америки студіював історію Східної Європи на Університеті Міннесоти в Міннеаполісі, де в 1951 році одержав диплом „Master of Arts”. В вересні 1952 р. записався до „Library School” на тому ж університеті і закінчив в грудні 1953 р. як „The Bachelor of Science in Library Science degree”. Володів мовами крім рідної ще й російською, польською і грунтовно знову німецьку та англійську мови. Знав мови також французьку і італійську.

До Америки прибув спершу до Амстердаму в червні місяці 1949 р. Працював там на штрейці, а потім на фабриці „Могавк”. В вересні місяці перехав до Міннеаполісу, Мінн. Працював тут в торговому домі — „Дейтон”.

а потім в "Star and Tribune Library". В 1954-57 рр. працював в Бруклінській бібліотеці, а потім як асистент в Словянському відділі Публічної Бібліотеки в Нью Йорку. В 1955-58 рр. студіював історію на Фордгам Університеті, де здав всі докторські усні іспити з дуже добрим вислідом. Передчасна смерть не дала йому закінчити дисертації про князя Михайла Глинського.

Був членом різних наукових Українських установ, що перебувають в Америці.

Покійний Михайло Грицак залишив цілу низку своїх наукових праць. Одна з головних його праць — це книжка „Галицько-Волинська Держава”, яка видана Науковим Т-вом ім. Шевченка в ЗДА в 1958 році. Це досить солідна праця на 176 сторінок, до якої долу-чена карта „Галицько-Волинська Держава в 1250-60 рр”. Про вартісне значіння цієї праці ми надаємо слово рецензентові цієї книжки К. Порохівському. Рецензія ця була вміщена в „Америці” 16-го вересня 1958 р. „Оце недавно з'явилася накладом НТШ в Нью Йорку дуже цінна праця одного з найздібніших наших молодих істориків, померлого недавно, бл. п. Павла Грицака. Ця книга — це студія найважливішого питання нашого політичного існування, питання формування трьох східно-європейських державних творів. Це питання було є є досі предметом найзаязятішого спору між українською і московською історичними науками. Книга — „Галицько-Волинська Держава” тим цініша, що вона займається маловідомими питаннями історії нашої княжої доби, яка — як каже сам автор — мала досі для українського читача і для українського наукового світу дивно малу, на жаль, притягаючу силу, тоді, коли наша княжа доба — це історична підстава нашого існування як державної нації. Праця Павла Грицака, як рідко яка книга, будить цілу низку рефлексій... Варто заглибитись і призадуматись, читаючи уважно цінну студію Павла Грицака — „Галицько-Волинська Держава”... Оце ми навели лише витяг з рецензії на книжку — „Галицько-Волинська Держава” і вважаємо, що навіть і цей малий

витяг з рецензії досить солідно характеризує працю покійного Павла Грицака.

Крім цього Павло Грицак написав і уприлюднив цілу низку цінних статтів, список яких тут наводимо:

- П. Г. „Київ” 1955. Березень-квітень, ч. 2.
„Новий промінчик світла”.
- П. Г. „Київ” 1955. Травень-червень, ч. 3.
„Передківські державні формaciї на Україні”.
- П. Г. „Київ” 1955. Листопад-грудень, ч. 6.
„Кий, князь київський”.
- П. Г. „Київ” 1956. Березень-квітень, ч. 2.
„До питання про третій центр Русі”.
- П. Г. „Київ” 1957. Січень-лютий, ч. 1.
„А. Соловйов про Русь”.
- П. Г. „Київ” 1957. Липень-серпень, ч. 4.
„P. Rhode. Die Ostgrenze Polens”.
- П. Г. „The Ukrainian Quarterly”, Vol. XI, No. 2.
„The Origin of Russia, by Henryk Paskiewicz”.
- „Розбудова Держави” ч. 2, 1954.
- П. Грицак: „Теодорит — Митрополит Київський і його доба”.
- „Розбудова Держави” ч. 3, 1954.
- П. Грицак — „Київщина по татарському погромі”.
- „Свобода” ч. 37-44, 1953.
- П. Грицак — „Чисю Державою було Вел. Князівство Литовське?”
- Літературна Газета” ч. 6. 1957.
- П. Грицак — „Про Українську державність за середньовіччя”.
- „Літературна Газета” ч. 9, 1958, посмертна стаття.
- П. Грицак — „Кілька думок про початки Київської Русі”.
- (Зі студій над початком Української Державності).

Крім наведених статей покійний встиг за свого короткого, але багатоплідного життя помістити свої розвідки і по інших часописах та журналах, яких у нас, жаль, немає під руками.

Незадовго перед смертю покійний намітив написати велику працю „Порівняльна Історія Східної Європи”. Невблагана смерть не дозволила виконати цей дуже цінний задум.

Покійний П. Грицак оголосив цілий ряд наукових доповідей на різних наукових конференціях Наукового Т-ва ім. Шевченка та ВУАН.

Будучи на смертному одрі покійний докінчив свою статтю про початки Київської Русі, яка була упрелюднена вже після його смерті в „Укр. Літературній Газеті”. Одружився Павло Грицак в 1951 році з Дарією Слиж, яка закінчила фармацію на У. Т. Г. І. в Мюнхені в 1949 р. Після своєї смерті залишив дружину і двоє діточок — дівчинку Олю — 6 років і хлопчика Євгена 4 роки.

Помер бл. п. Павло Грицак від страшної недуги --- „рака” о год. 2:25, дня 2 квітня 1958 року у власному мешканні 407 Е. 136 в Нью Йорку. Похований на цвинтарі „Кальварія” 69 секція, 38 поле, 9-те місце.

Вічна пам'ять молодому, невтомному науковому робітникові, що до останніх хвилин свого молодого життя всі свої сили й знання віддавав на благо рідної Української науки.

Про цю світлої пам'яти людину дійсно можна сказати словами Євангелія: „Хто виконав та й навчить, той стане великим у Царстві Небеснім” (Матвія V. 15).

**Адвокат
ІВАН КОРНОУХІВ**

* 25 січня 1876 р. — † 4 вересня 1958 р.

АДВОКАТ ІВАН КОРНОУХІВ

Світлої памяти Іван Федорович Корноухів народився 23 січня 1876 року в родині священика села Круги Ніженського повіту на Чернігівщині. Батько покійного Івана Корноухіва походив зі старого козачого роду з Лівобережжя. Середню освіту покійний Іван Корноухів одержав в Чернігові, де закінчив Православну Духовну Семінарію. Після закінчення Духовної Семінарії покійний примушений був виїхати з рідної Чернігівщини і взагалі з Лівобережної України, оскільки переслідувався царською поліцією за свою революційну діяльність.

Щоб загубити за собою сліди (за царських часів це можна було зробити), покійний переїхав на Полісся, де й працював за вчителя в церковно-парафіяльних школах різних сіл, тож навмисне часто міняючи місце свого осідку й праці.

В 1904 році Іван Корноухів вступив до Одеського Університету на правничий факультет, який закінчив в 1909 році.

Після відbutтя належної в ті часи практики при Київському Окружному Суді, Одеською Судебною Палатою був зарахований до присяжної адвокатури („присяжний повіренний“).

Покійний ще будучи молодим юнаком в Духовній Семінарії приймав участь в підпільному українському русі, за що й терпів переслідування від начальства. Після закінчення Духовної Семінарії для покійного Івана Корноухіва були засновані двері для вступу до Дувонової Академії, як людині „неблагонадійній“, про що ми вже згадували.

Перед першою світовою війною в 1912 році Іван Корноухів був членом і старшиною Українського Клубу, що існував тоді в Києві на Велико-Володимирській вулиці біля Золотих Воріт. Старшинами Українського Клубу в ті часи були такі видатні особи з наших людей, як славетний композитор М. Лисенко, наш письменник М.

Коцюбинський, Євген Чекаленко, Леся Українка, письменниця М. Старицька-Черняхівська і інші наші незабутньої слави корифеї української культури. В часи першої світової війни, як офіцер запасу царської армії, Корноухів був на румунському фронті. З початком революції в Росії в 1917 році покійний брав активну участь в українізації війська, зокрема в Києві. Був членом 2-го Українського Військового З'їзду в Києві і членом Військового З'їзду Південно-Західного фронту в Бердичеві.

Покійний Іван Корноухів мав в часи першої війни тісні стосунки з вояками-українцями і бачив їх національну несвідомість, а тому він в 1917 році за своєю ініціативою організував культурно-освітні курси для загороди м. Жмеринки.

В часи нашої Державності в Києві покійний працював як юрист-консультант міністерства до 1919 року, а потім до 1922 року, відступаючи разом з українським урядом, був начальником Законодавчої Управи Військового Міністерства Української Народної Республіки і очолював канцелярію Вищої Військової Ради в ранзі сотника військ УНР. На підставі архівних документів видно, що Іван Корноухів мав рангу судового майора армії УНР і в цій ранзі числився до останнього часу. З остаточним переїздом на еміграцію покійний Іван Корноухів оселився в м. Рівному на Волині, яка в ті часи була під польською займанчиною.

За постановою Ради Адвокатської в Луцьку, Корноухіву був даний дозвіл в березні місяці 1927 року на провадження адвокатської практики в м. Рівному. З цього часу Іван Корноухів оселився в Рівному і зайнявся адвокатурою. Виступав покійний Іван Корноухів переважно на селянських процесах. Селяни Волині знали Івана Корноухова як свого захисника і його адвокатський офіс завжди був переповнений селянами, яким часто приходилося мати справи в Польському Суді. Своєю сумлінною і безкорисною працею Іван Корноухів здобув велику повагу і любов серед українського селянства Волині, а тому й мав називу селянського адвоката.

Перебуваючи на Волині, Іван Корноухів був Головою і організатором Літературно-мистецького Т-ва ім. Лесі Українки в Рівному, а також членом „Просвіти” там же. Покійний приймав участь і в кооперативному житті, він був Головою Надзірної Ради Рівенської кооперативи,

Як людина глибоко релігійна покійний Іван Корноухів приймав діяльну участь і в церковно-релігійному житті і весь час був Головою Обласної Волинської Української Православної Ради.

З приходом німців в Україну, покійний як і інші хотів вірити, що німці допоможуть Україні вирватись з під советів і стати самостійною державою і з великим запалом взявся до організації влади на місцях. Очолював покійний тоді Обласну Управу в Рівному, але божевільна політика нових окупантів України — німців, переконала покійного, що від нових займанців не можна чекати чогось позитивного для України, а тому Іван Корноухів примушений був залишити працю в Обласному Управлінню. З виїздом на еміграцію з початку до Варшави, покійний безкоштовно вів адвокатську працю Православної Консисторії до виїзду на еміграцію до Німеччини.

Виїжджаючи на еміграцію, покійний опинився без жадних засобів до життя, бо нічого не зберіг за свого життя в Рівному. Це пояснюється тим, що Іван Корноухів зі своїх заробітків давав на різні українські справи, а саме: Літературно-мистецьке Т-во в Рівному, яке він сам і організував, повністю утримувалося на кошти покійного, як і оплачувався диригент цього Т-ва теж покійним Корноуховим. Незаможні студенти не раз користали з допомоги Івана Корноухова. Чимало своїх грошей покійний дав на Українську Приватну Гімназію в Рівному та на її будову. Що ж торкається своєї адвокатської практики, то, як ми вже згадували, покійний був селянським адвокатом і дуже часто вів справи бідних селян безкоштовно, а навіть сам оплачував так звану „штемпльову оплату”. Отже цілком природно, що покійний виїхав на еміграцію в далекі краї, маючи за со-

бою лише старші роки і без жадних засобів до життя. Отже не дивно, що покійний Іван Корноухів, перебуваючи в Німеччині, матеріально дуже терпів. Але це не пепрешкаджало йому приймати діяльну участь в нашому суспільно-громадському житті. Так в Німеччині покійний в таборах в Інгольштадті був Головою Таборового Суду, Головою Таборової Ради та Суддею Найвищого Громадського Суду Ц. П. У. Е.

З приїздом до Америки покійний спочатку оселився в Філадельфії, а згодом переїхав до Боффало, де й помер. Працювати фізично не міг і жив на утриманні своєї вірно-відданої йому дружини Віри. Дружина покійного, важко працюючи, утримувала і хворого старого віком Івана Федоровича. Але перебуваючи в Боффало Іван Федорович не марнував часу, він організував Т-во „Волинь” і був його головою до смерті. Весь час покійний турбувався церковною справою. Непокоїло покійного роздроблення Української Православної Церкви. Покійний писав до всіх поважних церковних діячів Української Православної Церкви, намовляючи їх до акції про об'єднання Українських Православних Церков. Справа ця, його, як глибоко релігійної і націоналістично наставленої людини дуже турбувала. Іван Корноухів не належав до будь якої політичної партії. Це був чесний, сумлінний і свідомий українець-патріот. Помер Іван Корноухів 4 вересня 1958 року в Боффало, ньюйоркського штату, там і похований.

Одійшов від нас у вічність один з чоловічих членів нашої громади на еміграції. Він не змарнував свого життя, а ще з молодих років віддав всі свої сили на служіння рідному краю і рідному народові. Нехай пам'ять про цього невтомного й сумлінного працівника залишиться між українським суспільством на віки вічні, а в майбутньому у вільній Українській Демократичній Державі ім'я покійного Івана Корноухова мусить бути записане золотими літерами на пропамятній дошці. Вічна йому пам'ять!

Профессор Доктор
МИХАЙЛО РАБІЙ

* 19 листопада 1898 р. --- † 19 вересня 1958 р.

ПРОФЕСОР Д-Р МИХАЙЛО РАБІЙ

Світлої памяти д-р Михайло Рабій народився 19. листопада 1898 р. в Самборі, в знаній священичій родині. Батько покійного, о. крилошанин Ф. Рабій, як парох міста Самбora, всеціло віддавався громадській праці для добра нашого народу. Його гостинну хату навідували часто визначні під ту пору наші духовні провідники, письменники, політичні діячі і мистці, як митрополит А. Шептицький, єпископ Чехович, о. Онишкевич, А. Чайківський, Филипчак, Д. Левицький, д-р Стажура, Садовський, Менцінський і багато інших. Вони мали великий вплив на молодого Михайла і його духовий розвій.

Народню і середню освіту одержав в своєму рідному Самборі. Як молодий гімназист пробував пера і пензля, організував і провадив аматорські гуртки молоді.

В 1915 р., як молодий гімназист вступив до Січових Стрільців, щоб разом з іншими стати в обороні рідної землі. Бере участь в боях на Маківці.

В 1917 р., в стрілецькім однострою складає іспит зрілости у Відні, а опісля знов вертає до своєї фронтової формaciї.

В 1918 р. бере участь в боях за Львів, За свою хоробрість одержує ступень підхорунжого. Ранений у тих боях, був переведений до Камінки Струмілової, а опісля був призначений до 2-го Корпусу, що ним командував генерал Мирон Тарнавський. В рядах 2-го Корпусу пережив дні радості і смутку українського воїна. Опісля бере участь в Чортківській Офензиві під командуванням ген. Грекова.

По переході Галицької Армії за Збруч, бере участь в боях на східних землях України. В боях тих опинився в „четирокутнику смерті”.

Після програної 1920 р., з частинами Армії Петлюри попадає до польських тaborів полонених. По звільненню з тaborів вverteє додому.

З заснуванням Українського Вільного Університету у Львові студіює на правн. факультеті. Вільний час від науки присвячує організаційній праці в рідному Самборі, разом з пок. проф. Пюрком і пок. І. Туркевичом стає основником Української бібліотеки в Самборі і провідником українського студентського життя. Коли польська влада погрожувала зліквідувати засновану ним бібліотеку, її перемінено на кооперативу „Книжка”, що перед другою світовою війною начисляла понад 10.000 томів.

Від 1923-1927 студіює філософічний факультет Краківського Університету. Там стає одним з основників Української Студентської Громади в Кракові і бере активну участь в студентському життю.

Після закінчення студій в 1927 р., учиється в приватній українській семинарії і гімназії в Дрогобичі. В часі своєї учительської праці продовжує наукові студії і в 1932 р. одержує дипломом доктора філософії Краківського Університету. В 1929 році стає членом Н. Т. Ш. у Львові. Багато часу присвячує праці над збиранням українського фольклору (народні пісні), а також збирає архівальний матеріал до продуманих ним історичних праць та статей до різних журналів. В 1935 році стає професором української мови в державній гімназії В Дрогобичі і на тому пості застає його 2-а світова війна.

З приходом німців остася на своєму пості, а крім того на пропозицію управи міста організує міський театр, а управа міста іменує його директором Українського Міського Театру в Дрогобичі.

З програною Німеччини виїхав на еміграцію до Ландсгуту (Баварія). Там організує українську гімназію,

передаючи її управу дир. Ст. Глущкові, а сам працює як гімноладач історії і української мови. Також стає професором української мови на Українському Технічно-Господарському Інституті в Мюнхені.

З приїздом до Америки працює як фабричний робітник на тяжкій праці, щоб забезпечити матер'яльно свою сем'ю. Згодом стає учителем Курсів Українознавства в Нью Йорку, а по відході д-ра Кисілевського, переїдає управу Курсів Українознавства в Нью Йорку.

На прохання п. Задорецького, директора української радіо-програми в Нью Йорку, збирає і підготовляє матеріали для його програм, які стають на високому мистецькому рівні і тішаться великою популярністю українського населення Метрополії. В 1957 р. видає одну збірку із своїх історичних повістей і оповідань „Напередодні“. Другого тому своєї збірки не встиг видати, бо ненадійна смерть перервала нигде його трудячого життя. В 1956 р. брав активну участь в мистецькій виставці образів в Нью Йорку. Праці його мали певний успіх та признання.

Зі смертю д-ра Михайла Рабія українське суспільство стратило одного з визначних і сумлінних педагогів, як рівнож втратило чесну й глибоко ідейну людину.

Д-р Михайло Рабій помер 17. вересня 1958 р. на 59-м році життя. Похований на кладовищі в Арлінгтоні, Нью Джерзі.

Після смерти д-ра М. Рабія залишилася його дружина Олександра, дочка Тетяна — студентка каледжу і син Юрко — студент гайскому.

Перед памяттю покійного д-ра Михайла Рабія клонимо голови, та надіємось, що хтось з рядів його учнів піде його слідами і поведе дальнє розпочату ним працю.

Не довелось пок. д-рові Михайліві Рабісві повернутися на Рідну Землю, що її так любив і, в хвилях потреби, не жалів і свого життя для оборони її волі.

ПІСЛЯСЛОВО

Ми навели тут чотири наші видатні особи, що в 1953 році одійшли від нас у вічність. Коли ми вже почали друкувати цю книжечку, надійшли вістки про новійші наші втрати, а саме: 3-го грудня 1958 р. помер несподівано на удар серця на 63-му році життя Д-р мед. Микола Корнилів і похований у Філадельфії на клад. Челтон Гілс, а 4-го грудня 1958 р. в Рочестері, Н. Й., помер Професор Світозор Драгоманів на 74 році життя. Похований в Рочестері.

13 грудня 1958 року помер в Нью Йорку Директор of the Common Council for American Unity Професор Ярослав Чиж. Народився 17 лютого 1894 року в Дублянах б. Львова.

З великим сумом ми схиляємо свої голови перед пам'яттю згаданих померлих. В рядах Української спільноти стали прогалини і ми вже це відчули тут в Америці. А крім того там на нашій Батьківщині, що нині перебуває під страшною і жорстокою окупацією нашого одвічного ворога — Московії, українська інтелігенція — цвіт і мозок нашої нації безсоромно нищиться большевиками.

Таким чином ми стоїмо перед фактом чим далі, то тим більшого зменшення людей в рядах нашої національно свідомої інтелігенції. Але одним сумом по втратах справи не можна поладнати. Нам належить продовжувати нашу творчу працю по підготовці собі заступників. Цю нелегку працю по підготовці молоді, що заступатиме нас старших, бо мусимо вже скоро одійти, не згадуючи вже про несподівано — передчасну смерть молодої особи, взяв на себе Університет Українознавства, що є

високою школою при НТН в ЗДА. Студентами Університету Українознавства є особи, що одночасно є студентами різних американських коледжів і Університетів за різними фахами. Університет Українознавства має ще й свої філії: в Клівленді і в Ньюарку — Нью Джерзі. Проспектується заснувати подібні філії у всіх містах Америки, де є наша високошкільна молодь. Виклади дисциплін з українознавства на Університеті відбуваються по суботах.

Професори Університету Українознавства сподіваються, що їм пощастиТЬ разом з нашою національно-свідомою високошкільною молоддю ті болючі втрати, які ми щороку маємо тут на еміграції в рядах нашої інтелігенції, поповнити.

Директор Університету Українознавства
при НТШ в ЗДА
Професор Микола Велигківський

З М И С Т :

	стор.
Передмова від Видавництва	2
Проф. д-р П. Герасименко	4
П. Грицак	12
Адвокат Іван Корноухів	21
Проф. д-р М. Рабій	27
Післяслово	30
